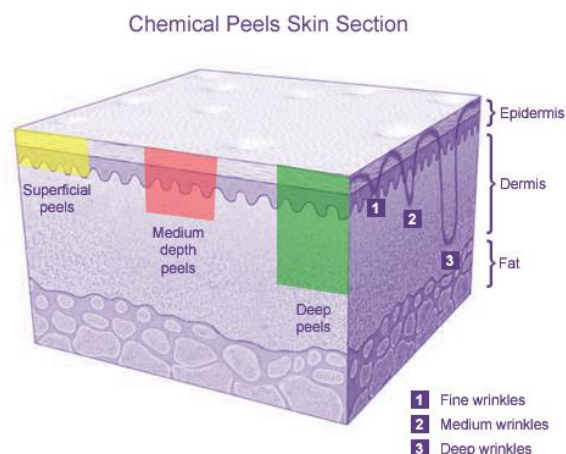

ILUSALONGIDES KEEMILISE KOORIMISE PROTSEDUURI KORRALDUS, 2023

TEENUSE ISELOOMUSTUS

Keemiline koorimine on üks levinumaid kosmeetilisi protseduure. See on sihipärase nahaablatsiooni meetod, milles kasutatakse spetsiifilisi söövitavaid aineid, mis võimaldavad kiiret, prognoositavat ja ühtlast kemoablatsiooni soovitud nahasügavuseni. Selle tulemusena stimuleeritakse uute rakkude kasvu ning paraneb naha välimus läbi protseduurijärgse epidermise, pärisnaha või mõlema nahakihi taastumise.

Keemilised koorimised klassifitseeritakse nende läbitungimissügavuse järgi, mille määrab koorimisvahendi kontsentratsioon, pH ja tüüp. Töödeldava nahapiirkonna anatoomia (sh epidermise terviklikkus ja naha paksus) mõjutavad ka koorimise sügavust. Samuti on oluline pealekandmistehnika ja protseduuri kestvus. Eristatakse pindmist, keskmist ja sügavat koorimist.

Keemilise koorimise näidustused on peamiselt kosmeetilised ja seetõttu tuleb neid kohandada vastavalt kliendi muredele ja soovidele, tema nahatüübile ning võimele taluda protseduurijärgset taastumisperioodi. Siinkohal on kindlasti oluline rõhutada, et patsiendi soove tuleks kriitiliselt hinnata, põhjalikult arutada ning selgitada tema ootuste ja reaalsete võimaluste kontekstis.

Teaduskirjanduse andmetel kasutatakse keemilist koorimist abivahendina fotovananemise, põletikuliste dermatooside, epidermise proliferatsiooni, pigmendihäirete, armistumise korral, aga ka nahatooni ühtlustava efekti saavutamise eesmärgil.

Igal koorimisvahendil on eriline koostis (erinevate koorimisagentide kombinatsioon ja kontsentratsioon) ning toimemehhanism. Kõige sagedamini kasutatavad koorimisvahendid on salitsüülhape, glükoolhape, püruviinhape, piimhape, mandelhape, jessneri lahus, trikloroäädikhape (TCA), fenool. Teenusepakkuja valib konkreetsele kliendile sobiva (ohutu ning tõhus) keemilise koorimise tüübi. Kuigi teaduskirjanduse andmetel on tegemist suhteliselt ohutu protseduuriga, kannab ka keemilise koorimise protsess siiski endaga kaasas teatud tüsistuste riske ja

vastunäidustusi. Enne protseduuri läbiviimist tuleb teenusepakkujal põhjalikult hinnata kliendi tervises seisundit.

Protseduuri suhtelised vastunäidustused, millele viitavad teadusartiklid, hõlmavad suitsetamist, diabeeti, aktiivseid või sagedasi herpes simplex viiruse (HSV) infektsioone, naha kiirituslugu, hüpertroofilist armistumist või keloidi ajalugu. Hüperpigmentatsiooni riski tõttu soovitatakse kliendil vältida fotosensibiliseerivate ravimite, eksogeenset* östrogeeni ja rasestumisvastaste ravimite tarvitamist. Nõustamisel tuleb käsitleda ka suitsetamis- ja päevitumiskäitumisega seotud teemasid. Samuti märgitakse mõnedes teadusallikates vastunäidustusena keemilisele koorimisele isotretinoiini (Accutane) hiljutine kasutamine.

Sõltuvalt koorimisprotsessi bioloogilise mõju ulatusest (pindmine, keskmine, sügav) võivad teaduskirjanduse andmetel **protseduurijärgsetest tüsistustest** esineda: turse, südame rütmihäired, neerukahjustus, kõriturse, hilinenud reepitelisatsioon, sügelus, kooriku moodustumine, punetus, põletikujärgne hüperpigmentatsioon (PIH), hüpopigmentatsioon, akne, herpes simplex viiruse infektsioon (HSV), bakteriaalne infektsioon, allergilised reaktsioonid ja kapillaarilaiendid (ehk telangiektasias). PIH on üks levinumaid keemilise koorimisega seotud tüsistusi ning selle tekke riskiteguriteks on tumedamad nahatüübid, olemasolevad pigmendihäired, hiljutine päikese käes viibimine ja fotosensibiliseerivate ainete (sh ravimite) kasutamine. Mõnedel patsientidel võivad tekkida naha tekstuuri muutused ja laienenud poorid.

Ilusalongis võib pakkuda üksnes pindmist koorimist, mille terviseriskid on võrreldes keskmise ja sügava koorimisprotseduuriga märkimisväärselt madalamad. Mida sügavam on koorimise efekt, seda suuremad terviseriskid, ühtlasi on pikem prognoositav taastumisaeg. Riskide minimeerimisel olulist rolli etendavad sellised tegurid nagu keemilise agendi koostis, selle kasutamise korrektsus, aga kindlasti ka teenuse pakkuja kogemus ja kvalifikatsioon.

Tarbija võib turvalise teenusepakkuja valimisel olulise eeltöö ise ära teha. Teenuse osutaja valikul tuleb kindlasti lähtuda tema haridusest, väljaõppest ja eelnevatest kogemustest. Samuti tuleks talt põhjalikumalt uurida protseduuri kohta: millist tüüpi keemilist koorimist ta soovitaks ja miks; millised on võimalikud kõrvalmõjud; millist järelhooldust ta pakub; mis juhtub, kui asjad lähevad valesti. Oluline on olla aktiivne ja julgelt küsida teenuse osutajalt vastavat infot.

Millist koorimisagenti võib kasutada kosmeetik ja millist ainult tervishoiutöötaja – sõltub eelkõige koorimisvahendi koostisest, toimeainete kontsentratsioonist, lõpptoote pH-st, aga ka sellest kas tegemist on kosmeetikatoote või meditsiiniseadmega. Naha pealispinna koorimisvahendid klassifitseeruvad kosmeetikatooteks ning neid võib kosmeetik ilusalongiprotseduurides kasutada.

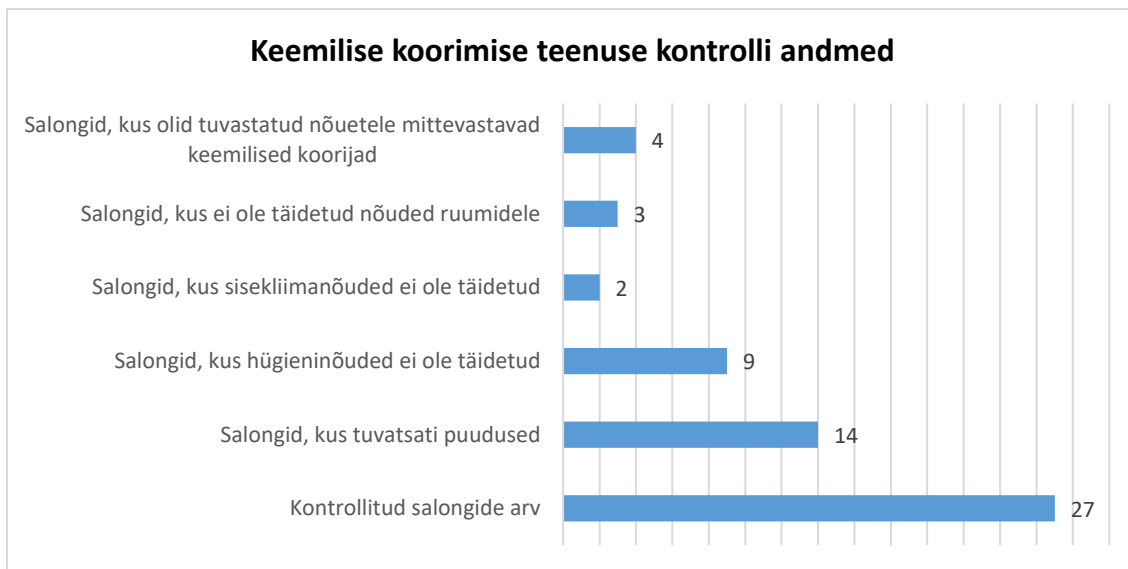
* eksogeenne – aine, mida organism ei ole võimeline ise tootma

Sügavama koorimise korral on enamasti tegemist meditsiiniseadmetega, mille kasutamine ei ole kosmeetiku pädevuses.

2023. A RIIKLIKU JÄRELEVALVE TULEMUSED

2023. aastal võttis Terviseamet sihiks uurida ja hinnata ilusalongides pakutavate keemilise koorimise protseduuride terviseohutust. Kontrolli käigus hinnati lisaks hügieenialastele teemadele ka koorimisagentide koostist ning nende vastavust nõuetele. Kontrollide tulemusi peegeldab joonis 1.

Joonis 1

Kontrollid teostati 27 ilusalongis, nendest puudused tuvastati 14 ettevõttes. Enamus puudustest olid seotud hügieeningimuste täitmisega (9 salongi), sisekliima osas oli puudusi kahes salongis ning salongi ruumide osas tuvastati puudusi kolmes salongis. Määratud tähtjaks olid kõik puudused likvideeritud.

Nõuetele vastavad koorimisvahendid olid kasutusel 23-s salongis ning 4 salongis olid tuvastatud nõuetele mittevastavad koorimisvahendid.

Kontrollitud ilusalongides kasutusel olevatest koorimisagentide koostisosadeks olid AHA (sh glükoolhape, piimhape, mandelhape, õunhape, sidrunhape, viinhape), BHA (salitsüülhape), PHA (laktobioonhape), MCA (kloroetaanhape), aselaiinhape, shikimic hape, koji hape, püruviinhape, retinool, C-vitamiin ning erinevad ensüümide põhised agendid.

Kontrollide tulemused näitavad, et ilusalongides kasutatavate keemiliste agentide kasutuskord on rahuldav, tuvastatud puudused olid määratud tähtjaks likvideeritud.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Soleymani, T. et al., **A Practical Approach to Chemical Peels: A Review of Fundamentals and Step-by-step Algorithmic Protocol for Treatment.** 2018
- Vemula, S. et al., **Assessing the safety of superficial chemical peels in darker skin: A retrospective study.** 2018
- Starkman, S. J. et. Al., **Chemical Peel (Deep, Medium, Light).** 2020
- Kontochristopoulos, G. et. al., **Chemical peels in active acne and acne scars.** 2017
- O'Connor, A. A. et. al., **Chemical peels: A review of current practice.** 2018
- Castillo, D. et. al., **Chemical peels in the treatment of acne: patient selection and perspectives.** 2018